

GUVERNUL
REPUBLICII MOLDOVA

Agenda anticriză 2022-2023

Cuvânt introductiv

Guvernul este conștient de gravitatea situației regionale și implicațiile acesteia pentru țara noastră, dar mai ales de vulnerabilitatea unor categorii ale populației în fața efectelor nefaste ale crizelor. În acest context, Guvernul a întreprins un șir de măsuri urgente de protecție și susținere a celor vulnerabili prezentate în anexă la acest document. Crizele, pe de altă parte, au accentuat necesitatea pașilor rapizi pentru o tranziție la energia regenerabilă, scăderea dependenței de remitențe, diversificare economică, creșterea rezilienței în accesarea materiilor prime și aprovizionării cu alimente.

Prezenta Agendă anticriză se concentrează pe abordarea impactului social și economic al războiului, precum și pe construirea de sisteme și structuri rezistente care pot fi mai pregătite pentru situațiile de urgență viitoare. În plus, acesta își propune să reducă vulnerabilitatea țării la impactul social și economic al războiului, permițând un proces transparent și eficient de atenuare și redresare.

Agenda include măsuri de protecție socială a celor mai vulnerabili, oferirea

antreprenorilor accesului la resurse financiare mai ieftine, politici fiscale stimulatorii, diversificare și eficiență energetică, valorificarea oportunităților de logistică și transport, măsuri inovatoare, cu un caracter reformativ, care sunt cruciale în condițiile actuale.

Soluțiile propuse au fost identificate cu suportul societății civile, al mediului de afaceri și al partenerilor de dezvoltare a țării.

Agenda anticriză nu substituie Programul de Guvernare, Strategia Națională de Dezvoltare, Agenda de politici pentru integrarea europeană sau alte documente de politici publice, ci vine să le completeze cu acțiuni concrete și specifice, menite să atingă obiectivele stabilite în cadrul strategic existent ținând cont de contextul actual dificil.

În procesul de implementare a Agendei, Guvernul mizează pe propriile eforturi, precum și pe susținerea partenerilor de dezvoltare ai țării, dar și pe înțelegerea, susținerea și încrederea întregii societăți, suportul și participarea cărora sunt indispensabile în această perioadă de grea încercare pentru Republica Moldova.

Context

Evoluțiile socio-economice înregistrate de Republica Moldova în prima jumătate a anului 2022 au fost influențate negativ de situația regională fără precedent, provocată de războiul din Ucraina. Datele din primul semestru al anului 2022 sugerează o reducere a ritmului de creștere economică. Estimările arată că ostilitățile din Ucraina ar putea costa economia Republicii Moldova între 2 și 10% din PIB, în funcție de durata războiului, intensitatea și acoperirea teritorială.

Chiar și în cazurile, în care războiul a generat efecte economice neprevăzute, cum ar fi creșterea cererii de servicii de transport internațional (rutier și feroviar) pentru furnizorii de servicii din Moldova, situația este ambivalentă, întrucât reorientarea fluxurilor comerciale ucrainene a crescut povara asupra serviciilor de transport și logistică, precum și asupra infrastructurii de la punctele de trecere a frontierei. Pe de altă parte, traficul intens de la frontieră a dus la creșterea costurilor, în special, pentru producătorii și exportatorii agricoli și industriali din Moldova. Creșterea prețurilor la resursele energetice și serviciile de transport a erodat și mai mult competitivitatea produselor și serviciilor locale.

Republica Moldova este printre țările europene cu cele mai înalte rate ale inflației, ajungând la peste 31% în iunie 2022. În plus, în trimestrul II al anului

2022, indicele prețurilor la import a crescut cu 17,6% față de anul trecut, în timp ce indicele prețurilor la export cu doar 8%, ceea ce pune presiuni suplimentare asupra balanței comerciale a Republicii Moldova.

Contul curent a fost negativ chiar înainte de război (se situa la -12% în 2021) și ar putea fi supus unor presiuni suplimentare ca urmare a diminuării remitențelor.

Războiul și incertitudinea au crescut și riscurile bugetare pentru Republica Moldova. În timp ce riscurile pentru anul fiscal 2022 sunt moderate, estimarea decalajului de finanțare pentru anul 2023 este între 250 – 300 de milioane EUR în cazul scenariului de bază, fără a lua în considerare noile programe pentru a face față șocurilor curente.

Războiul din Ucraina a accentuat, de asemenea, problemele din sectorul energetic, care a fost supus unei tensiuni semnificative chiar înainte de 24 februarie, în principal din cauza prețurilor deja în creștere la import și a incertitudinii cu privire la livrările de gaze și energie electrică. Din iunie 2021, costul de achiziție al gazelor naturale pentru Republica Moldova a crescut de patru ori, iar prețurile de import în august 2022 au ajuns la 1410 dolari SUA/1000 m³. În iunie 2022, comparativ cu un an în urmă, prețurile medii la energia electrică au crescut și ele semnificativ. Prețurile interne la carburanți au crescut cu 65% la

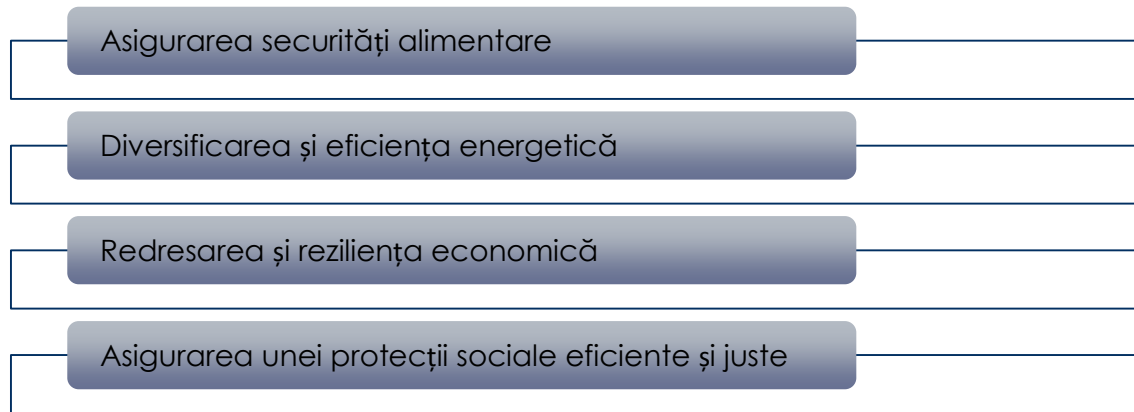
benzină și cu 93% la motorină față de luna iunie 2021.

Sărăcia energetică este mult mai răspândită în Republica Moldova decât în orice altă țară din Europa. Gospodăriile casnice din Republica Moldova cheltuiau 15% din venituri pe facturile de energie înainte de creșterea prețului gazelor naturale, în iarna 2021-2022. Pentru a

atenua impactul creșterii costurilor energiei rezidențiale la cote nesustenabile (peste 30% din veniturile gospodăriilor), Guvernul Republicii Moldova a compensat jumătate din creșterea prețurilor în sezonul rece 2021-2022, alocând 2 miliarde de lei în compensații directe în factură pe baza pragurilor de consum.

Arii de intervenție

Agenda anticriză este axată pe patru arii de intervenție:

Prioritățile Agendei sunt interdependente, iar profunzimea crizelor impune acțiuni multisectoriale: asigurarea securității alimentare și energetice, sporirea competitivității

economice și asigurarea accesului la resurse financiare pentru întreprinderi, precum și susținerea persoanelor vulnerabile.

ASIGURAREA SECURITĂȚII ALIMENTARE

Creșterea prețurilor la gaze, urmată de cea a motorinei, îngrășămintelor și semințelor, iar mai recent seceta hidrologică, au pus o presiune enormă asupra sectorului agricol și mai ales asupra întreprinderilor micro, mici și mijlocii din sectorul agro-alimentar. Unele costuri ale inputurilor agricole au crescut de mai multe ori, ceea ce împreună cu creșterea costului de finanțare generat de politica monetară contrainflaționistă ar putea duce la un deficit de finanțare în sector.

În plus, condițiile meteorologice pentru 2022 indică randamente cu cel puțin cu 30% mai mici decât anul trecut pentru

multe culturi - un fapt care subliniază vulnerabilitatea țării și nevoia acesteia de adaptare la schimbările climatice prin implementarea sistemelor moderne de management al apei și de irigare.

Mulți fermieri au renunțat la utilizarea îngrășămintelor din cauza creșterii multiple a prețurilor - fapt care ar putea afecta și mai mult randamentele. Pe lângă costurile mari de producție, în acest an fermierii moldoveni se confruntă cu efectele secetei, cât și cu constrângeri logistice, având în vedere impactul întreruperii lanțurilor de aprovizionare din Ucraina în contextul războiului.

În acest context, sectorul agricol are nevoie de un sprijin urgent, nu doar pentru a rămâne viabil pe termen scurt, dar și pentru a-i crește competitivitatea pe termen mediu și lung, prin reforme și investiții în infrastructura de producere.

Astfel, urmează să fie construită reziliența care să permită țării nu numai să-și asigure nevoile esențiale ale pieței interne, dar și să devină un contribuitor mai fiabil la securitatea alimentară a Europei.

Măsuri de susținere:

Acțiuni imediate

1. Instituirea Comitetului național pentru supravegherea securității alimentare a țării
2. Definirea produselor strategice pentru securitatea alimentară
3. Crearea sistemului informațional de colectare a datelor privind stocurile produselor strategice pentru securitatea alimentară și instituirea mecanismului de raportare a stocurilor de produse alimentare din partea operatorilor lanțului alimentar (producători/procesatori/angroșiști)
4. Supravegherea permanentă a prețurilor de comercializare a produselor alimentare, în special a principalelor poziții din coșul de consum, prin aplicarea instrumentelor de reglementare din partea statului (plafonarea adaosului comercial/a rentabilității la producere) și a altor măsuri în condițiile legii concurenței*¹
5. Revizuirea nomenclatorului, completarea și creșterea rezervelor de stat de produse agroalimentare în scopul constituirii rezervelor de urgență pentru securitatea alimentară și pentru utilizare, la necesitate, ca stocuri de amortizare pentru stabilizarea prețurilor
6. Simplificarea sau eliminarea procedurii de omologare și introducere a îngrășămintelor în registrul de stat al fertilizanților pentru cei înregistrați în una din țările membre UE
7. Negocierea cu BEI în vederea oferirii posibilității de împrumut din contul liniei de credit „Livada Moldovei” a mijloacelor circulante necesare în industria vitivinicolă și pomicolă
8. Simplificarea condițiilor de eliberare a actelor permissive pentru accesul la apă în scop de irigare din sursele acvatice pentru sectorul agricol de valoare înaltă, precum și a actelor permissive pentru construcția abatoarelor
9. Extinderea piețelor agricole pentru scurtarea lanțului de aprovizionare de la micii fermieri către consumatorul final prin organizarea târgurilor de produse agroalimentare (Chișinău și Bălți). Organizator: MoldExpo

¹ * - măsuri / acțiuni inițiate sau în curs de implementare

10. Instituirea unui program și mecanism de redistribuire a producției alimentare disponibilizate de către comercianți drept consecință a intrării în vigoare a legii privind prevenirea pierderii și risipei alimentare, cu cooptarea ONG-urilor de profil și a sistemului de asistență socială națională. Crearea unui portal care ar asigura anunțarea disponibilizării loturilor de produse alimentare, cu date despre lot și declararea intenției de preluare a loturilor puse la dispoziție de operatorii autorizați.*
-

Acțiuni pe termen scurt (2022-2023)

11. Crearea sistemului de informații privind piața agricolă, care va complementa sistemele relevante de informații ale BNS pentru o prezentare integră a progreselor și riscurilor în domeniul securității alimentare. Sistemul de informații privind piața agricolă va fi modelat după sistemul internațional AMIS (Agricultural Market Information System) susținut de grupul de țări G20 și gestionat de FAO
12. Extinderea infrastructurii rezervelor strategice de stat de produse agroalimentare (depozite) și completarea acestora cu produse alimentare strategice
13. Aplicarea stimulentei financiare pentru compensarea accizei la achiziționarea de motorină pentru fermierii mici și mijlocii în 2022 și 2023*
14. Crearea cel puțin al unui centru agroalimentar de interes național (hub)
15. Dezvoltarea micilor industrii la sate prin programe dedicate producătorilor și procesatorilor de produse alimentare, cu acordarea stimulentei
16. Dezvoltarea programelor de susținere a consumului de produse autohtone
17. Crearea cadrului normativ favorabil pentru colectarea apelor pluviale pentru irigare în agricultură pentru adaptarea la schimbările climatice.

DIVERSIFICAREA ȘI EFICIENȚA ENERGETICĂ

Creșterea excepțională și bruscă a prețurilor la energie, care a început în octombrie 2021, este printre cele mai mari riscuri cu care se confruntă Republica Moldova în acest moment. Războiul din Ucraina a dezechilibrat și mai mult piețele energetice, în special cele de gaze și petrol, rezultând într-o volatilitate mai mare a prețurilor. Acest fapt a generat cele mai mari îngrijorări cu privire la securitatea aprovizionării cu

energie nu doar a Moldovei, ci și a întregii Europe.

În pofida situației actuale, Republica Moldova a progresat considerabil până în prezent către principiile de guvernare și liberalizare a pieței din sectorul energetic, implementând o mare parte din legislația primară și secundară europeană, și este astfel ferm angajată în parcurgerea pașilor accelerați în această direcție. Cu

toate acestea, pentru a evita crizele succesive în sectorul energetic, Republica Moldova va continua să se focalizeze pe:

- (1) creșterea capacităților interne de generare, inclusiv din surse regenerabile;
- (2) creșterea securității, eficienței și

reducerii consumului de resurse energetice și (3) protejarea păturilor vulnerabile ale populației prin crearea unui mecanism sustenabil de compensare ținută.

Măsuri de susținere:

Acțiuni imediate

18. Lansarea negocierilor pentru includerea Republicii Moldova la Platforma energetică a UE pentru a coordona măsurile de asigurare a aprovizionării cu energie a UE, inclusiv prin achiziționarea comună voluntară de gaze prin conducte, gaze naturale lichefiate și hidrogen, permițând Moldovei să aibă acces la surse alternative de aprovizionare cu energie la prețuri accesibile
19. Elaborarea și implementarea unui plan de măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice din regiune asupra prețurilor și securității aprovizionării cu resurse energetice pentru pregătirea către sezonul rece al anului 2022-2023, inclusiv a unui plan de contingență în cazul reducerii sau sistării furnizării de gaze naturale și/sau a energiei electrice*
20. Angajarea activă în dialog cu parteneri internaționali pentru solicitarea de donații de păcură, dar și realizarea eforturilor de procurare a păcurii în cantitate de cel puțin 100 de mii de tone, pentru înlocuirea pe timp de iarnă a consumului de gaze naturale în Sistemul de Alimentare Centralizată cu Energie Termică (SACET) Chișinău*
21. Substituirea gazelor naturale cu combustibili alternativi acolo unde este posibil - păcură în SACET, pește, lemne și cărbune pentru încălzirea clădirilor*
22. Reconectarea instituțiilor publice/blocurilor de locuit la SACET și creșterea cantității de energie electrică produsă în țară în regim de cogenerare*
23. Reconectarea instituțiilor publice la sistemele de încălzire pe bază de biomasă, care au fost deja construite, pentru a reduce cererea de gaze naturale prin substituirea cu biocombustibil solid produs în țară*
24. Efectuarea unei analize privind necesarul și consumul de masă lemnoasă, susținerea păturilor vulnerabile, constituirea rezervelor strategice*
25. Efectuarea auditurilor energetice pentru identificarea pierderilor de energie și generarea de soluții pe termen scurt atât în instituțiile publice, cele rezidențiale, cât și în spațiile comerciale și industriale
26. Lansarea campaniilor de informare pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică în clădiri publice și private*

27. Agrearea cu Operatorul Sistemului de Transport de gaze din România, Transgaz, pentru transportarea din Republica Moldova a gazelor naturale în rețelele de gaze naturale a sistemului național din România prin contul de echilibrare (OBA) și utilizarea acestora în situații de urgență energetică. Asigurarea în continuare a înregistrării valorii maxime pozitive a limitei OBA pentru fiecare punct de interconectare a operatorilor sistemului de transport adiacenți din Ucraina și Republica Moldova, România și Republica Moldova, stabilite în Acordurile de interconectare între operatorii sistemului de transport adiacenți respectivi*
-
28. Accesarea unui împrumut de 300 de milioane de euro de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) pentru achiziționarea și stocarea gazelor naturale, fapt ce va spori reziliența țării în cazul unor posibile limitări sau întreruperi de aprovizionare cu gaze naturale*
-
29. Dezvoltarea capacităților locale de producere a surselor alternative de energie (solară, eoliană, biogaz, biomasă) atât la mecanismul de piață obișnuit, dar și cel la tarif fix pentru care deja au fost majorate cotele de capacitate, care însumează toate cererile depuse la ANRE, dar și organizarea licitațiilor pentru proiectele de capacitate mai mare până la sfârșitul anului 2022*
-
30. Simplificarea procedurilor de instalare la consumatorii casnici a centralelor electrice pentru producerea energiei din surse regenerabile*
-

Acțiuni pe termen scurt 2022-2023

31. Crearea Fondului de Eficiență Energetică pentru susținerea eficienței energetice în sectorul rezidențial și implementarea proiectelor de eficiență energetică pentru instituții publice și sectorul privat*
-
32. Acordarea sprijinului financiar asociațiilor de coproprietari în condominiu și a gospodăriilor casnice în vederea eficientizării energetice a locuințelor
-
33. Elaborarea și implementarea Programului „Casa verde”*
-
34. Modernizarea SACET Chișinău și Bălți datorită investițiilor efectuate în surse de producere a energiei și în sisteme de distribuție pe orizontală în combinație cu puncte termice individuale, pentru fiecare bloc, care permit reglarea confortului termic în fiecare locuință
-
35. Reabilitarea Termoelectrica cu o nouă sursă de producere a energiei electrice și termice în Chișinău bazată pe tehnologia de cogenerare cu turbine cu gaz care are ca scop sporirea securității aprovizionării cu energie electrică și termică și îmbunătățirea capacității de echilibrare a sistemului energetic național
-
36. Consolidarea interconexiunilor electrice cu România și Ucraina în cel mai eficient mod. Mai exact, prioritizarea și accelerarea proceselor tehnice în vederea

identificării surselor de finanțare pentru avansarea în demararea construcției LEA de 400 kV Suceava - Bălți pentru începerea construcției mai devreme decât era planificat inițial.*

REDRESAREA ȘI REZILIENȚA ECONOMICĂ

Pandemia de COVID-19 a provocat o contracție a PIB-ului cu 8,3% în 2020, care a revenit în 2021 conducând la o creștere de 13,9% a PIB-ului susținut și de condiții meteo favorabile și o bună producție agricolă. Războiul din Ucraina a perturbat comerțul țării cu Ucraina, Rusia și Belarus, dar și cu țări din Asia, prin întreruperea lanțurilor de aprovizionare. Impactul acestor perturbări este probabil să conducă la scăderea PIB cu 2-3 puncte procentuale. Inflația și scăderea remitențelor din Rusia riscă de asemenea să reducă puterea de cumpărare a populației, care va avea implicații asupra vânzărilor sectorului privat orientat pe piața locală.

În plus, relațiile comerciale cu Rusia, Ucraina și Belarus au fost compromise în ceea ce privește capacitatea partenerului comercial de a respecta obligațiile contractuale în valută convertibilă care afectează sustenabilitatea financiară a companiilor din Republica Moldova.

Costurile de transport au crescut de peste două ori din cauza creșterii prețurilor la carburanți, a distanțelor mai mari până la țările de destinație și a costurilor mari de asigurare. Transportul maritim prin Constanța în România se confruntă cu provocări de capacitate, deoarece porturile ucrainene din Odesa și Mykolayv sunt închise. Având în vedere că multe companii moldovenești exportau servicii logistice în Rusia (prin Ucraina), impactul economic al deteriorării infrastructurii din

Ucraina asupra sectorului de transport din Republica Moldova va fi probabil substanțial.

Perturbarea lanțului regional de aprovizionare a lovit economia Republicii Moldova prin scăderea investițiilor străine directe, în special în sectoarele auto și textile. Sectorul auto, care reprezintă 20-25% din exporturile moldovenești și are 20.000 de angajați, ar putea contribui la creșterea șomajului (inclusiv în sectoarele adiacente).

Sectorul construcțiilor în creștere dinamică s-a confruntat cu perturbări ale lanțului de aprovizionare, în special în ceea ce privește importul de materiale metalice originare din Ucraina și alte materiale de construcții din Rusia. Substituirea importurilor va genera prețuri mai mari și ar putea crește costurile pentru construcția de infrastructură strategică și ar putea afecta bugetele locale.

Sectorul IT este unul dintre cele mai dinamice în dezvoltare (~5,5% din PIB), dar se confruntă cu multiple provocări legate de creșterea securității cibernetice și a cerințelor de protecție a datelor cu caracter personal, precum și cu o criză de resurse umane ca urmare a plecării specialiștilor IT pe fonul crizei din regiune.

Pe măsură ce sunt aplicate măsuri pentru a reduce inflația ridicată, împrumuturile de la băncile comerciale devin mai

scumpe (în condițiile în care deja sunt de cel puțin două ori mai costisitoare decât în UE), afectând negativ accesibilitatea finanțării, în special a întreprinderilor micro și mici, dar și a celor afectate de perturbarea comerțului (pe logistică sau aspecte financiare).

Companiile moldovenești au fost nevoite să ajusteze rapid fluxurile comerciale, în timp ce țara a trebuit să facă față și unei creșteri a tranzitului mărfurilor ucrainene, mai ales având în vedere imposibilitatea de a folosi porturile pentru exportul recoltelor. Acest lucru a dus la o creștere dramatică a presiunii asupra infrastructurii de transport din Republica Moldova. Serviciul Vamal a raportat o creștere cu 88% a trecerilor de vehicule în perioada

martie-iunie față de aceeași perioadă a anului trecut. Cozile pentru camioane au depășit, pentru prima dată, 20 de km la punctul de trecere a frontierei cu România, cu timpi de așteptare de câteva zile (5-7 zile) până de curând. Următoarea povară a transportului va începe imediat după recolta de vară a cerealelor și a altor produse agricole. Ucraina urmărește să exporte aproximativ 80 de milioane de tone de cereale, ceea ce va pune și mai multă presiune asupra tuturor mijloacelor de transport pentru Moldova. Este nevoie de intervenție imediată privind (1) îmbunătățirea capacității sectorului feroviar, (2) dezvoltarea și modernizarea portului Giurgiulești, (3) eficientizarea traficului rutier.

Măsuri de susținere:

Acțiuni imediate

37. Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (pachet stimulare e-comerț)
38. Implementarea soluțiilor normative și administrative pentru oferirea cetățenilor străini a posibilității de a activa în calitate de angajați și antreprenori cu și fără prezență fizică în Republica Moldova
39. Identificarea unor soluții temporare pentru furnizorii în sistemul de achiziții publice și introducerea unor norme adecvate în procedurile de achiziții publice pentru cazurile de forță majoră sau majorare extraordinară de preț, care ar permite rezilierea sau revizuirea contractelor*
40. Elaborarea și aprobarea modificărilor la Legea nr.77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației în vederea prelungirii mecanismelor de stimulare/suport a sectorului IT
41. Elaborarea unei metodologii de constatare a caracterului neconcurențial al pieței și de identificare a intervențiilor pentru stimularea competiției
42. Negocierea cu instituțiile UE privind creșterea perioadei de ședere în UE pentru șoferi de la 180 de zile la 240 de zile*

43. Ajustarea în baza indicelui general al prețurilor de consum a cuantumului deductibil în scopuri fiscale a valorii nominale a tichetului de masă.*

Acțiuni pe termen scurt 2022-2023

44. Dezvoltarea, capitalizarea și implementarea Programului de susținere a furnizorilor locali*
-
45. Crearea și capitalizarea Fondului de Dezvoltare a Antreprenoriatului pentru a pune la dispoziția companiilor autohtone resurse financiare ieftine pentru a ajuta sectoarele și companiile afectate de perturbarea lanțurilor de aprovizionare și a rețelilor logistice*
-
46. Sprijinirea firmelor să digitalizeze și să investească în tehnologii verzi pentru a reduce costurile de operare, a crește eficiența, a accesa noi piețe, a îmbunătăți sustenabilitatea socială și de mediu*
-
47. Implementarea măsurilor de atragere a dezvoltatorilor IT care se mută din Ucraina, Belarus sau Rusia. Profesioniștii ucraineni din alte sectoare pot contribui, de asemenea, la completarea deficitului de forță de muncă, în cazul în care competențele și calificările lor sunt ușor de recunoscut
-
48. Implementarea ghișeului unic interinstituțional la punctul de trecere a frontierei în procesul de vămuire*
-
49. Îmbunătățirea cadrului normativ în domeniul controlului de stat asupra activității de întreprinzător
-
50. Fortificarea transportului feroviar prin lansarea lucrărilor de reabilitare a segmentelor de cale ferată cu defecte majore și restricții de masă/viteză, precum și linii de stații închise pentru următoarele segmente: (1) Ungheni - Bălți - Vălcineț (Ocnița), (2) Giurgiulești - Cahul - Basarabeasca, (3) Chișinău - Ungheni, (4) Chișinău – Căinari și achiziționarea locomotivelor de manevră*
-
51. Fluidizarea traficului rutier prin organizarea punctelor comune de trecere a frontierei Moldova – România, precum și creșterea ritmului de construcție și a numărului de reabilitări/construcții de poduri permanente sau plutitoare peste râurile Prut și Nistru.

ASIGURAREA UNEI PROTECȚII SOCIALE EFICIENTE ȘI JUSTE

În noul context, necesitatea de a consolida reziliența socială este mai importantă ca oricând. Inflația în luna iunie 2022 a atins nivelul de peste 31%,

erodând și mai mult puterea de cumpărare a populației și adâncind sărăcia celor mai vulnerabili. Un sfert din familiile din Republica Moldova

cheltuiesc peste 25% din venituri numai pe facturile la energie. Pentru unele dintre aceste familii, iarna, facturile la energie pot depăși mai mult de jumătate din venitul lor. Aceasta nu este doar o provocare socială, ci și o amenințare la adresa democrației și securității noastre.

Astfel, este imperativ să construim rapid o capacitate mai puternică de reziliență socială cu programe majore care vizează grupurile cele mai vulnerabile.

Măsuri de susținere:

Acțiuni imediate

- 52. Creșterea salariilor în sectorul bugetar*
- 53. Plată unică (bugetari și pensionari) ca compensare antiinflaționistă*
- 54. Elaborarea și implementarea Programului de Reducere a Vulnerabilității Energetice. Programul va oferi compensații direct în factură consumatorilor casnici de gaze naturale, energie termică și/sau electricitate, în funcție de dinamica prețurilor la energie *
- 55. Atragerea resurselor pachetului de servicii minime, care oferă asistență direcționată celor mai vulnerabile grupuri ale populației*
- 56. Efectuarea controlului strict privind respectarea stabilirii adaosului comercial de către operatorii economici la comercializarea mărfurilor social importante.*

Acțiuni pe termen scurt 2022-2023

- 57. Elaborarea "Fondului de Argint", un program de sprijinire a integrării persoanelor în vârstă în societate și de promovare a măsurilor de îmbătrânire activă
- 58. Majorarea indemnizațiilor pentru creșterea copilului până la vârsta de 2 ani*
- 59. Lansarea și implementarea Programului de subvenții pentru implementarea inițiativei de "trecere pe alb" a salariilor
- 60. Extinderea listei de medicamente compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

Mecanism de implementare

Agenda anticriză 2022-2023 este un document flexibil și dinamic, care conține un set de acțiuni orientative, acesta fiind modificat, completat și actualizat în dependență de evoluțiile înregistrate în ariile de intervenție, realizarea angajamentelor asumate și identificarea unor noi intervenții de politici, capabile să contribuie la depășirea crizelor.

Autoritățile administrative centrale responsabile de domeniile vizate de ariile de intervenție, vor asigura implementarea Agendei Anticriză 2022-2023, inclusiv efectuând, în cooperare cu reprezentanții mediului de afaceri și ai societății civile, ajustările și revizuirile necesare, în dependență de evoluțiile înregistrate pe parcursul perioadei de implementare.

Pentru a asigura monitorizarea și evaluarea corespunzătoare a Agendei anticriză 2022-2023, Cancelaria de Stat va dezvolta un instrument de monitorizare lunară, în conformitate cu mecanismele naționale de monitorizare și evaluare.

Astfel, monitorizarea Agendei va fi realizată prin intermediul indicatorilor de rezultat, iar evaluarea la sfârșit de termen a impactului produs de acțiunile implementate – cu ajutorul setului de indicatori de impact, identificați pentru rezultatele finale (anexa nr.1).

Instrumentul de monitorizare va fi plasat pe pagina web a Cancelariei de Stat, astfel fiind asigurată transparența și accesul publicului larg la informația privind implementarea acțiunilor planificate, modificarea și completarea setului de acțiuni, dificultățile și riscurile de implementare.

Indicatori de monitorizare

	Rezultate	Indicatori
<i>Impact general</i>	Diminuarea impactului social și economic al crizelor asupra populației și mediului de afaceri din Republica Moldova	Evoluția PIB, 2022/2023, % Evoluția ratei sărăcie, 2022/2023, %;
<i>Aria de intervenție 1: Asigurarea securității alimentare</i>		
<i>Rezultat 1.1</i>	Mecanismele de gestionare a domeniului securității alimentare au fost perfecționate Rezervele de stat sunt completate integral cu produse alimentare strategice	Sistem informațional de colectare a datelor privind stocurile produselor strategice pentru securitatea alimentară funcțional în 2023 Numărul depozitelor agroalimentare noi
<i>Rezultat 1.2</i>	IMM din sectorul agroalimentar sunt dezvoltate și au acces mai larg la finanțe și servicii	Numărul IMM din sectorul agroalimentar susținute prin intermediul stimulentei de stat oferite în 2022/2023 Valoarea resurselor bugetare și stimulentei oferite anual pentru companiile din domeniul agroalimentar prin intermediul programelor și măsurilor de suport , mil. lei
<i>Aria de intervenție 2: Diversificarea și eficiența energetică</i>		
<i>Rezultat 2.1</i>	Populația și companiile au acces echitabil la resurse de energie	Volumul stocurilor de gaz asigurate, în 2022/ 2023, mil. m³ Volumul stocurilor de păcură asigurate, în 2022/2023, mil. m³ Evoluția cantității de energie electrică produsă în țară în regim de cogenerare, 2022/2023, % Numărul gospodăriilor, inclusiv gospodării vulnerabile/ sărace susținute de stat pentru a le asigura accesul echitabil la surse de energie (gaz, lemne, încălzire centralizată, etc.) în sezonul rece 2022/2023

<i>Rezultat 2.2</i>	Creșterea eficienței energetice și a ponderii energiei regenerabile din surse locale în mixul energetic	Ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie, 2022/2023, % Numărul instituțiilor publice conectate la surse de energie regenerabilă în 2022/2023 Numărul de locuințe (blocuri de locuit, gospodării casnice) care au beneficiat de proiecte de eficientizare a consumului de energie în 2022/2023 Valoarea resurselor financiare alocate anual pentru finanțarea programelor de eficiență energetică în sectorul rezidențial, mil. lei
---------------------	---	--

Aria de intervenție 3: Redresarea și reziliența economică

<i>Rezultat 3.1</i>	Infrastructura de transport și rețelele logistice în sectoarele rutiere, feroviare au fost îmbunătățite și dezvoltate, astfel încât să satisfacă necesitățile transportatorilor	Volumul mărfurilor transportate pe cale feroviară/rutieră în 2022/2023, mil. tone; Volumul investițiilor orientate pentru dezvoltarea proiectelor strategice de infrastructură feroviară/fluviară/rutieră, mil. lei Evoluția timpilor de așteptare la trecerea frontierei de stat în 2022/2023, ore
<i>Rezultat 3.2</i>	Companiile au beneficiat de sprijin pentru depășirea situațiilor de criză	Rata de supraviețuire a start-up-urilor, în 2022 și 2023, % Numărul de platforme de comerț electronic și numărul operațiunilor bancare pe platforme de e-comerț (mil.), în 2022/2023 Numărul companiilor care implementează tehnologii verzi, în 2022 și 2023 Numărul companiilor beneficiare de finanțare prin intermediul programelor de suport, în 2022/2023 Numărul de locuri de muncă menținute/create de companiile susținute prin intermediul programelor de suport, în 2022/2023 Valoarea cheltuielilor bugetare alocate pentru finanțarea programelor și

măsurilor de suport financiar acordat companiilor, mil. lei

Aria de intervenție 4: Asigurarea unei protecții sociale eficiente și juste

Rezultat 4.1

Persoanele, inclusiv din grupurile vulnerabile, și gospodăriile au devenit mai reziliente la șocurile provocate de criza energetică și creșterea prețurilor

Numărul persoanelor/gospodăriilor beneficiare de compensații directe în factura la energie și valoarea totală a suportului acordat, mil. lei, în 2022/2023

Numărul familiilor cu copii până la 2 ani beneficiare de indemnizații majorate și valoarea totală a suportului acordat, mil. lei, în 2022/2023

Numărul beneficiarilor de asistență direcționată (Pachetul de servicii minime) și valoarea totală a suportului acordat, mil. lei, în 2022/ 2023

Evoluția salariului mediu în sectorul public, în 2022/2023, %